

Aan de leden van de vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ten behoeve van het rondetafelgesprek van donderdag 2 februari van 14-17 uur.

Zienswijze AVS aangaande rol van de eindtoets in relatie tot kwaliteitsoordeel over een school:

- De AVS heeft haar zienswijze bepaald op basis van input uit haar achterban, zijnde schoolleiders in het primair en voortgezet onderwijs. De input is binnengekomen via onze helpdesk, in mails, twitterberichten en WhatsApp berichten alsmede telefoontje en persoonlijke gesprekken met de voorzitter en diverse adviseurs. Ook is over dit onderwerp uitgebreid gesproken in de ledenraadsvergadering van januari 2017.
- Eindtoetsen (op dit moment: Cito- Route 8- IEP- Dia- CESAN-AMN) zijn bedoeld om het eindniveau van een leerling vast te stellen op de onderdelen die getoetst worden. De AVS is voorstander van het leidende schooladvies zoals dit nu wettelijk verankerd is, waarbij de resultaten van de eindtoets additioneel ingezet worden als second opinion met als uitgangspunt het zo kansrijk mogelijk verwijzen van het PO naar het VO. Dit ten behoeve van de instroominformatie als onderdeel van het overdrachtsdossier waarop het VO de leer- en ondersteuningsbehoeften, groepsindelingen, lesprogramma's, ondersteuning etc. kan bepalen. De insteek dat deze eindopbrengsten een zwaar bepalende rol zouden spelen in de kwaliteitsbeoordeling van de school al dan niet gedaan door de inspectie vinden wij ongeoorloofd. Opbrengsten maken deel uit van een breed palet aan criteria waar de kwaliteit mee onderzocht of aangetoond kan worden. Het mag dus nooit teveel één op één leiden tot een eindbeoordeling over de kwaliteit van de school.
- Door eindtoetsopbrengsten te positioneren als doorslaggevend kwaliteitscriterium wordt de autonomie van de school zwaar aangetast. Het kader waaraan de opbrengsten getoetst worden gaat leidend of dwingend een rol spelen in het schoolbeleid en werkt door in het onderwijsleerprogramma van de school. Daar waar we (gepersonaliseerde) leerlijnen leidend willen houden in het (her)ontwerpen van het onderwijs in de school, dienen vooral de professionele afwegingen voorop te blijven staan en niet systeemprykkels. Een goed voorbeeld hierbij zijn de leerlingen die vanuit de ontwikkelingen van passend onderwijs binnen de basisschool hun onderwijs volgen. Voor deze leerlingen is het afnemen van een eindtoets in veel gevallen wenselijk omdat het iets toe voegt aan de informatie over het niveau waar deze leerlingen staan in de context van hun groepsgenoten. Op het moment dat een school deze toets afname en resultaten mee wil laten doen in de reguliere cyclus, leidt dit tot lagere eindopbrengsten en indien deze meewegen als kwaliteitscriterium tot een slechtere waardering op kwaliteit van de school. Het uitsluiten van deze leerlingen is een vorm van plastische onderwijs chirurgie: een kosmische ingreep om

gemiddelde opbrengsten te verhogen met als doel een oneigenlijk kwaliteitsbeeld te scheppen dat niet altijd recht doet aan het ware gezicht van de school.

- De relatie met de gewichtenregeling is een kwetsbare. De aantoonbaarheid van rendement hoe de gewichtenregeling de eindopbrengsten beïnvloed is moeilijk. In het eindbeeld van de school (toets resultaten) wordt nog altijd een correctie toegepast op basis van de schoolpopulatie. Dit betekent dat autonome eindopbrengsten genuanceerd naar buiten worden gebracht vanuit het beoordelend denken dat de opbrengsten een kwaliteitspredicaat zijn. Immers gemiddeld lagere opbrengsten in beeld brengen stigmatiseren dan de school. De correctie moet dit beeld verkleuren om recht te doen aan de inspanning, gewichteninvestering en populatie van de school. Indien de eindtoets uitsluitend behulpzaam zou zijn aan het kwaliteitsdenken vanuit het belang van de leerling en voor de school het dynamisch aanpassen en vorm geven van haar onderwijs op basis van goede analyses, dan zou daar een andere handelswijze mogelijk zijn die gericht is op stimuleren van de kwaliteit van onderwijs en creëren van goede en gelijke kansen voor leerlingen.
- Tot slot: afgelopen week is een toonaangevend onderzoek naar buiten gekomen 'overgangen en aansluitingen in het Onderwijs' (RUG/ GION) waarin kans rijkheid van leerlingen aantoonbaar groter wordt door het instromen in brede- en dakpanbrugklassen en door de brede periode te verlengen naar minimaal twee jaar. Ook dit inzicht pleit ervoor de eindtoetsresultaten niet anders in te zetten dan waar ze voor bedoeld zijn en deze informatie over leeropbrengsten vooral rendement vol te maken in de achterliggende periode op het VO.